

Шот А.П.

*кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
імені Івана Франка*

АУТСОРСИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

З кожним роком до бухгалтерського аутсорсингу вдається все більша кількість як європейських так і вітчизняних компаній. Популярність даної послуги пояснюється тим, що аутсорсинг дозволяє без проблем налагодити функціонування складної бухгалтерської системи, оптимізувати витрати на ведення бухгалтерського обліку бізнес-процесів.

Питання аутсорсингу бізнес-процесів на сьогодні є надзвичайно актуальним у зв'язку із змінами внесеними до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2].

Дослідженню різних аспектів аутсорсингу (здебільшого логістичного) присвячені праці як закордонних, так і українських авторів. Серед них: Крикавський Є., Завгородній К., Шуригіна І, Анікіна Б., Антонюк А., Багірова Є., Бравар Жан-Луї, Желінський Ю., Чернописька Н. та ін. Разом з тим, недостатньо дослідженими є теоретичні та практичні аспекти формування та функціонування бухгалтерського аутсорсингу в умовах переходу вітчизняних підприємств на МСФЗ та МСБО. Ці проблеми визначають актуальність дослідження та зумовили вибір теми.

Аутсорсинг бізнес-процесів – (англ. Business Process Outsourcing, BPO) – це вид аутсорсингу, який передбачає передання третій стороні-надавачеві послуг відповідних повноважень із здійснення операційної діяльності та відповідальності за певні бізнес-функції (або процеси) [4]. Такий підхід дає керівництву компанії можливість зосередитися виключно на основних аспектах ведення бізнесу, а менш важливі справи делегувати аутсорсеру. Отже, бухгалтерський аутсорсинг – це сучасний дієвий метод ведення бухгалтерії без обтяжливих фінансових впливань, потенційних економічних ризиків та непередбачуваного людського фактору.

Аутсорсинг бізнес-процесів широко увійшов у світову практику ведення бізнесу. У Німеччині, ринок аутсорсингу бізнес-процесів щорічно зростає на 10% і у 2017 році склав 3,5 млрд. євро. У США послугами аутсорсерів користуються близько 60% фірм, у Європі – близько 45% [5].

Незважаючи на те, що у США та європейських країнах аутсорсинг набув широкого застосування, для України це поняття є досить новим. Більшість українських компаній не мають достатнього досвіду використання аутсорсингових послуг, часто не можуть оцінити їх плюси і мінуси. Через це, вони, як правило, віддають бухгалтерські послуги на аутсорсинг за крайньої необхідності (брак часу, кадрів, гостра потреба в унікальній експертизі). На Заході основним мотивами використання аутсорсингових послуг є економія бюджету та можливість отримати гарантовану якість.

Сучасний ринок бухгалтерського аутсорсингу в Україні знаходиться на стадії формування, але з часом набуває все більшої популярності. Це пов'язано, на наш погляд із змінами внесеними до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та обов'язковим веденням бухгалтерського обліку за МСФЗ для окремих категорій підприємств.

Отже, згідно з внесеними поправками до Закону про бухгалтерський облік, керівники мають право самостійно обирати форму ведення бухгалтерського обліку [2]. Такою формою, відповідно до ст. 8 цього Закону, є «...ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності», іншими словами – бухгалтерський аутсорсинг. Проте, підприємство, що становить суспільний інтерес, зобов'язане утворити бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером, до складу якої входять не менше двох осіб, а це забороняє бухгалтерський аутсорсинг.

Слід зазначити, що компанія, яка прийняла рішення про передачу ведення бухгалтерського обліку аутсорсеру, на наш погляд, повинна обов'язково зазначити про таке рішення в Наказі про облікову політику. Це важливо для фіксації в обліку витрат, пов'язаних з отриманням послуг аутсорсингу.

Крім вищевказаного, необхідно зазначити, що аутсорсери не тільки мають права щодо ведення обліку, а й у них виникають додаткові обов'язки (відповідальність) щодо підписання фінансової звітності. Так, відповідно до змін у Законі про бухгалтерський облік фінансова звітність підписується керівником (власником) підприємства або уповноваженою особою у визначеному законодавством порядку та бухгалтером або особою, яка забезпечує ведення бухгалтерського обліку підприємства. У разі якщо бухгалтерський облік підприємства ведеться підприємством, що провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності, фінансову звітність підписують керівник підприємства або уповноважена особа, а також керівник підприємства, що провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності, або уповноважена ним особа. При цьому відповідальність підприємства, що провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності, визначається законом та договором про надання бухгалтерських послуг [2].

Для бухгалтера важливо знати порядок обліку витрат на аутсорсинг та списання вартості цих послуг. Доцільним, на наш погляд є облік витрат, пов'язаних з отриманням послуг аутсорсингу бізнес-процесів з використанням рахунку 92 «Адміністративні витрати» [3]. При цьому важливо врахувати порядок включення ПДВ до вартості послуг. Розрахунки послуг аутсорсингу слід відображати в обліку наступним чином:

Дебет 92 Кредит 685 – на суму зобов'язання (визнаних витрат) перед фірмою-аутсорсером.

Дебет 641 Кредит 685 – на суму ПДВ за розрахунками.

Дебет 685 Кредит 31 – на суму сплаченого фірмі-аутсорсеру зобов'язання.

Дослідження показали, що сьогодні найбільшою популярністю серед великих компаній користуються послуги аутсорсингу зі складання

консолідованої фінансової звітності, проведення внутрішнього аудиту та ведення управлінського і податкового обліку середніми та малими підприємствами, а також складання звітності за МСФЗ.

Виходячи із цілей та фінансових можливостей, кожна компанія сама вирішує, які облікові функції віддавати на аутсорсинг, а які виконувати самостійно. При цьому необхідно врахувати, що визначальним фактором є економічна ефективність. Для компанії, яка хоче скористатися такими послугами важливо знати, які існують потенційні фінансові вигоди від її використання? За проведеними дослідженням однієї з провідних консалтингових груп вони заключаються в наступному: 1) економія на фонді заробітної плати. Заробітна плата висококваліфікованого головного бухгалтера для малого або й середнього підприємства, в штат, коштує приблизно 300 тис. – 6 млн. грн. у рік, крім цього потрібно ще додаткові витрати у вигляді: окремого кабінету та обладнання (від 20 до 100 тис. грн. на рік); службового автомобіля та відшкодування витрат на паливо (від 100 до 350 тис. грн. на рік); 2) економія на витратах, пов'язаних з організацією робочого процесу для бухгалтера, а саме на оплаті: службових пристроїв для мобільного зв'язку та роботи (телефони, ноутбуки, супутні пристрої) – від 5 до 50 тис. грн. на рік); програмне забезпечення та регулярне оновлення ліцензій – від 2 до 5 тис. грн. на рік; забезпечення поточною фаховою періодикою; 3) економія коштів, на підвищення кваліфікації бухгалтера, оплату послуг бухгалтерського консалтингу, якщо того вимагатиме ситуація. Вартість таких послуг іноді сягає десятків тисяч гривень на місяць; 4) економія на штрафах та пенях у випадку допущення бухгалтерських помилок: в той час, як з працівника на підприємстві може бути максимально утримано одномісячний заробіток та не більше 20% сукупного місячного доходу, а бухгалтер на аутсорсингу несе повну фінансову відповідальність за помилки в роботі спеціалістів; 5) заощадження на податках: витрати на бухгалтерський аутсорсинг повністю зараховуються до витрат підприємства, зменшуючи разом з тим базу для обчислення податку на прибуток.

Отже, аутсорсинг, як форма організації обліку, набуває популярності, вносячи зміни до способу ведення бізнесу як в країнах Європейського союзу, так і на вітчизняному ринку та має тенденції до зростання. Використання послуг зовнішніх – фахівців, допомагає одночасно підвищити конкурентоспроможність компанії, якість облікової інформації, і як результат – якість фінансової звітності.

З метою активізації запровадження аутсорсингу бізнес-процесів необхідно: удосконалити законодавчу базу, яка б захищала інтереси вітчизняних підприємств при застосуванні зовнішнього аутсорсингу; зазначати в Наказі про облікову політику підприємства форму організації ведення бухгалтерського обліку; компаніям проводити рекламу переваг аутсорсингу тощо.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ МФУ від 30.11.1999 р. № 291.
4. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – 616 с.
5. Завгородній К.В. Формування та розвиток логістичного аутсорсингу в умовах регіональних трансформацій. Дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/thesis/Dyser_Zavhorodniy.

Ящук О.Й.

студентка,

Науковий керівник: Шот А.П.

кандидат економічних наук, доцент,

Львівський національний університет

імені Івана Франка

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Фінансовий стан суб'єкта господарювання визначається його взаємовідносинами з іншими господарюючими суб'єктами та станом розрахунків між ними. З розвитком ринкових відносин, суб'єкти господарювання частіше використовують відстрочку платежу при купівлі товарів у постачальників. Внаслідок цього у підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Розмір даного виду зобов'язань потрібно контролювати, оскільки з однієї сторони вони представляють собою тимчасово вільні обігові кошти, а з іншої – чинять вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Недосконалість розрахунків з постачальниками та підрядниками часто стає причиною виникнення значної кредиторської заборгованості, що призводить до порушення фінансової й розрахункової дисциплін. Причиною порушення розрахункової й фінансової дисциплін може бути недосконалість ведення бухгалтерського обліку за розрахунковими операціями. Саме тому ефективно та своєчасне ведення розрахунків з постачальниками, достовірне відображення інформації набуває великого значення, що свідчить про необхідність їхнього вдосконалення.

Серед вітчизняних вчених проблемні аспекти стосовно обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками досліджували Л. М. Братчук, Ф. Ф. Бутинець, Г. В. Власюк, С. Ф. Голов, В. М. Добровський, М. Ф. Огійчук, О. М. Петрук, Е. Ф. Югас та інші. Серед зарубіжних вчених, питанням